

Openbare infrastructuurwerken en de economie.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

In Antwerpen staan deze dagen enorme infrastructuurprojecten op het verlanglijstje. Denken we maar aan de verhitte discussie rond de Lange Wapper en de vragen rond de opportuniteit van het Deurganck- en Saeftingedok. Onderzoek toont aan dat investeringen in openbare infrastructuur in het algemeen leidt tot meer economische groei. Openbare infrastructuur zoals wegen, kanalen en treinsporen vormt de basisuitrusting van de maatschappij: zonder kan de rest van de economie niet naar behoren werken.

Gedurende de jaren 70 en 80 breidde de overheid enorm haar rol van directe jobcreator en herverdelingsmachine uit. De middelen die dit soort van uitgaven absorbeerden, kannibaliseerden in grote

mate de investeringen in infrastructuur. Doordat de openbare schuld tot ongekende hoogten opliep, is de impact hiervan tot op vandaag te voelen. De intrestlasten verdringen immers in sterke mate nog steeds meer productieve uitgaven. In navolging van Hugo Schiltz die minister van begroting was op het einde van de jaren 80, noemen we dit laatste ook wel het koekoekseffect.

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat het soort van investeringen die in die periode verdrongen werden, net een sterke positieve impact hebben op de potentiële groei terwijl de uitgaven die in de plaats kwamen de groei op lange termijn zeker niet ondersteund hebben.

Duits onderzoek¹ toont bijvoorbeeld aan dat verschillen in infrastructuurinvesteringen tussen de deelstaten er mee de

ⁱAndreas Stephan,
Essays on the
Contribution of
Public Infrastructure
to Private Production
and its Political
Economy,
Dissertation zur
Erlangung des
akademischen
Grades doctor rerum
politicarum, 2001,
Humboldt-
Universität, Berlin

productiviteitsverschillen van de private sector verklaren.

En dan komt de politieke realiteit om de hoek kijken.

Vaak worden overheidsinvesteringen helaas niet gebaseerd op economische argumenten maar vindt er een werkelijke koehandel plaats.

Uit het onderzoek over de Duitse infrastructuurwerken per regio blijkt bijvoorbeeld dat de investeringen in infrastructuur niet bepaald werden door de inschatting van het verwachte rendement, maar wel door de politieke kleur van de lokale bestuurders en of die overeenstemde met de beslissers in Berlijn.

We kunnen echt de illusie niet koesteren dat het beslissingsproces in België en Vlaanderen rationeler verloopt.

Anders dan in België vereisen belangrijke infrastructuurprojecten in Duitsland immers systematisch een uitgebreide sociale kostenbatenanalyse.

Het is toch logisch dat je enkel overgaat tot een investering als de sociale baten hoger liggen dan de maatschappelijke kosten.

Een goede maatschappelijke kostenbatenanalyse houdt ook rekening met mogelijke negatieve effecten op gezondheid en leefmilieu.

“

*Vaak worden
overheidsinvesteringen
helaas niet gebaseerd
op economische
argumenten maar vindt
er een werkelijke
koehandel plaats.*

”

Tegelijk mag uit voorgaande niet afgeleid worden dat elke investering in infrastructuur grote baten zal opleveren.

De eerste weg in een afgelegen gebied kan een enorme economische hefboom genereren, maar eenmaal je een dicht

wegennetwerk hebt, is de aanleg

van extra wegcapaciteit niet automatisch opportuun.

Net daarom moet voor elk project een onafhankelijke kostenbatenanalyse plaatsvinden.

Openbare infrastructuurwerken en de economie

De overheid legt iedereen op om financieel bij te dragen aan haar projecten.

Dan is het ook maar logisch dat daar op de juiste manier mee wordt omgesprongen.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Eerder
verschenen
als column in
De Morgen

Het Itinera Institute is een onafhankelijke denktank en doetank die, boven partijgrenzen, regionale verschillen en belangengroepen heen, wegen wil aanreiken voor beleidshervormingen met het oog op duurzame economische groei en sociale bescherming in België en zijn regio's.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

L'Itinera Institute est un think-tank et do-tank indépendant qui, au-dessus et au-delà des partis politiques, des différences régionales et des groupes d'intérêt, veut identifier les chemins de réformes qui garantissent une croissance économique et une protection sociale durables en Belgique et dans ses régions..

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur
